

VANTAA

Varhaiskasvatussuunnitelma

Rajakylän toimintayksikkö

Opetuslautakunta 20.1.2014

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Opetussuunnitelman lähtökohdat	1
2.1	Arvolähtökohdat	1
2.2	Kasvattajuus ja lapsikäsitys.....	2
2.2.1	Kasvattajuus.....	2
2.2.2	Lapsikäsitys	2
3	Lasten puheenvuoro	3
4	Yhteistyö perheiden kanssa.....	4
5	Työ lasten parissa	5
5.1	Oppimistoimintojen organisointi.....	5
5.2	Kieli vuorovaikutuksen perustana.....	5
5.3	Lasten oma yhteisö ja kulttuuri.....	5
5.4	Päivän kulku ja omatoimisuus	6
5.5	Lasten leikki	7
5.6	Lasten liikunta	9
5.7	Ympäristökasvatus ja kestävä kehitys	9
5.7	Moninaisuus varhaiskasvatuksessa.....	10
5.7.1	Kasvun ja oppimisen tuki.....	10
5.7.2	Monikulttuurisuuden kohtaaminen.....	11
5.7.3	Uskonto- ja katsomuskasvatus.....	12
5.8	Varhaiskasvatuksen toimintamuodot	13
5.8.1	Esiopetuksen järjestäminen	13
5.8.2	6-vuotiaiden lasten valmistavan opetuksen järjestäminen.....	14
6	Työyhteisön rakenteet ja toiminnan arviointi.....	14
7	Kumppanuudet, yhteistyöverkostot ja julkisuustyö.....	15
7.1	Yhteistyötahot ja kumppanuudet	15
7.2	Hyvinvointityö ja oppilashuolto.....	16
7.3	Varhaiskasvatuksen viestintä	16

1 Johdanto

Rajakylän päiväkoti on aloittanut toimintansa vuonna 1967. Päiväkodissamme toimii viisi ryhmää kahdessa talossa samassa pihapiirissä. Alatalon ryhmät ovat 1-3 vuotiaille, ylätalon 3-5 vuotiaille sekä esiopetukselle. Ympäristöstämme löytyvät erinomaiset ulkoilu- ja liikuntamahdollisuudet. Sijaitsemme rauhallisella paikalla Rajakylän pientaloalueen ja Länsimäen kerrostaloalueen välimaastossa. Alueella asuu paljon eri kieli- ja kulttuuritaustaisia perheitä. Päiväkotimme lapset aloittavat koulutaipaleensa Rajakylän tai Länsimäen koulussa.

Jokaisella lapsella on ryhmässään oma "lähiaikuinen". Perhe tekee yhteistyötä omaan lapseensa liittyen pääsääntöisesti lähiaikuisen kanssa. Lähiaikuinen perehtyy lapseen ja huolehtii siitä, että lapsen toimintaa ha-
vainnoidaan säännöllisesti. Perhe ja mahdolliset muut yhteistyötahot asioivat pääasiassa lähiaikuisen kanssa.

Toimintaa toteutetaan lasten ikä- ja kehitystason mukaisissa pienryhmissä. Tavoitteena on, että jokainen lapsi tulee huomioiduksi yksilöllisesti kaikissa päivän tilanteissa. Pienryhmässä lapsella on kohtuullinen määrä vuorovaikutustilanteita ja – suhteita.

Päiväkotimme ryhmien toiminnassa painottuu ympäristökasvatus. Lisäksi toiminnassamme keskitytään leikkiin ja sen kehittämiseen. Leikki on Vantaan varhaiskasvatuksen yhteinen painopistealue.

2 Opetussuunnitelman lähtökohdat

2.1 Arvolähtökohdat

Vantaan kaupungin arvoja ovat innovatiivisuus, kestävä kehitys ja yhteisöllisyys.

Innovatiivisuus näkyy päiväkodissamme positiivisuutena, luovuutena, rohkeutena, joustavuutena ja avoimuutena.

Kestävä kehitys näkyy päiväkodissamme vastuullisuutena, luonnon kunnioittamisena, energian- ja materiaalin säästönä, kierrätyksenä, hyvinä käytöstapoina, toisten kunnioittamisena ja monikulttuurisuuden huomioimisena.

Yhteisöllisyys näkyy päiväkodissamme yhteistyönä, me-henkenä, suvaitsevaisuutena, turvallisuutena ja toimivana vuorovaikutuksena.

2.2 Kasvattajuus ja lapsikäsiy

2.2.1 Kasvattajuus

Kasvattajalta edellytetään herkkyyttä, aitoa läsnäoloa sekä hyviä vuorovaikutustaitoja. Asetumme lapsen tasolle ja vastaamme lapsen aloitteisiin. Annamme lapselle hoivaa ja läheisyyttä. Huomioimme sen, että *jokainen lapsi tarvitsee eri määrän saadakseen yhtä paljon*. Meillä on vuorovaikutusvastuu suhteessa lapseen ja vanhempiin. Me tarjoamme lapselle turvallista ja yksilöllistä varhaiskasvatusta. Luomme lämpimän ja myönteisen ilmapiirin välittävällä vuorovaikutuksella. Tällöin lapsi uskaltaa kokeilla taitojaan ja näyttää tunteitaan. Kun lapsella on turvallinen olo, hän pystyy huomioimaan ympäristöään ja siten omaksumaan uusia asioita.

Päiväkodissamme lapsi kokee, että tulee hyväksytyksi omana itsenään. Suunnittelemme lapsille sopivasti haastavaa toimintaa, josta lapsi saa onnistumisen kokemuksia ja johon lapsi pystyy sitoutumaan.

Minkälainen on kiva aikuinen?

2.2.2 Lapsikäsiy

Lapselle ominaisia tapoja toimia ovat leikkiminen, liikkuminen sekä taiteen alueisiin liittyvä ilmaiseminen. Lapsi on kiinnostunut kaikesta kokemastaan ja näkemästään. Vuorovaikutuksessa toisten lasten ja aikuisten kanssa tieto syventyy. Lapsi saa olla lapsi, hän saa hoivaa ja huolenpitoa. Emme vaadi liikaa omatoimisuustaitoja ja annamme tilaa leikille. Lapsi saa itkeä, nauraa, keppostella, suuttua. Hänet kohdataan sellaisena kuin hän on. Ympäristö muokkautuu lapsen tarpeista, ei päinvastoin.

3 Lasten puheenvuoro

Kivaa kun ei tarte olla tuntia lepparissa. Lepparissa on aika tylsää. Paitsi satua oli kiva kuunnella. Tyhmää, kun ei saanu maalata aina ku halus. Muuten sai yleensä tehdä mitä halus. Isi antaa kyllä periksi kun vähän vinkaa ja äiti on siitä isille vihainen. Eniten tykkäsin eskarista ja niistä aikuisista. Juhlissa esittäminen oli hauskaa. Eka eskarititehtävä oli tosi vaikee mutta hauska. Tehtävät oli kivoja!
(kouluun lähtevä tyttö)

Huomioimme lasten esittämiä toiveita toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa. Lapsen on mahdollisuus vaikuttaa esimerkiksi siihen, mitä haluaisi leikkiä tai askarrella. Lisäksi suunnittelemme toimintaa lasten mielenkiinnon kohteiden pohjalta.

Päiväkodissämme lapselle annetaan vastuuta omasta toiminnastaan, sen suunnittelusta, järjestelystä ja toteutuksesta ikä- ja kehitystasonsa mukaisesti. Lapselle voidaan antaa sellaisia työtehtäviä, joita tekemällä hän kokee olevansa osallisena arjen tapahtumien kulkuun.

4 Yhteistyö perheiden kanssa

Teemme yhteistyötä perheiden kanssa lapsen hyvinvoinnin edistämiseksi. Vanhemmilla on ensisijainen kasvatusoikeus- ja vastuu sekä oman lapsensa tuntemus. Kasvattajilla on koulutuksensa antama ammatillinen tieto ja osaaminen sekä vastuu kasvatuskumppanuuden ja tasavertaisen yhteistyön edellytysten luomisessa.

Lähiaikuinen pitää perheen kanssa alkukeskustelun ennen kuin lapsi aloittaa päiväkodissa. Keskustelussa läpikäydään lapsi kotiloissa-lomake ja vanhemmat kertovat lapsestaan. Perheen kanssa suunnitellaan lasta palveleva tutustumisaikataulu. Myöhemmin laadimme yhdessä vanhempien kanssa lapsen varhaiskasvatussuunnitelman tai lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman. Tällöin keskustelemme lapsen tilanteesta, tavoitteista ja käytännön järjestelyistä. Suunnitelmaa arvioidaan säännöllisesti. Päivittäiset kuulumiset vaihdamme vanhempien kanssa lapsen tuonti- ja hakutilanteissa.

Vuorovaikutusvastuu on päiväkotimme kasvattajilla. Hyvä vuorovaikutus edellyttää keskinäistä luottamusta. Asioista keskustellaan avoimesti ja positiivisella asenteella.

Päiväkotimme ryhmät tiedottavat toiminnastaan eri tavoin. Kaikissa ryhmissä on vanhempien nähtävillä viikko-ohjelma ja toimintasuunnitelma. Yli 3-vuotiaiden lasten ryhmissä käytetään yleensä lisäksi vanhemmille jaettavaa kuukausikirjettä. Lokakuussa vietetään Isovanhempienpäivää, perinteinen joulupuuro tarjotaan perheille marraskuun viimeisenä perjantaina ja keväisin on yhteinen liikunnallinen Pihaseikkailu.

Vanhempainillat pidetään vähintään kerran toimintavuodessa. Ne tarjoavat mahdollisuuden yhteiseen keskusteluun ja vanhempien verkostoitumiseen. Rohkaisemme vanhempia ehdottamaan meille kaikkea päiväkotiin liittyviä asioita. Joissakin ryhmissämme on käytössä ”hyvien kysymysten laatikko”, johon vanhemmat saavat laittaa nimettöminä kaikenlaisia päiväkotiin liittyviä kysymyksiä. Ryhmän kasvattajat vastaavat kysymyksiin saman tien ja niistä syntyy luontevasti keskustelunaiheita vanhempien kanssa.

Päiväkotimme vanhemmille tehdyn kyselyn perusteella lapsen hyvä päivä päiväkodissa on turvallinen, päivärytmi on selkeä, lapsella on leikkikavereita ja hän saa riittävästi ruokaa ja lepoa. Lisäksi vanhemmat toivovat, että lapselle järjestetään monipuolista ja virikkeellistä toimintaa.

Päiväkodissamme toimii vanhempaintoimikunta. Toimikunta järjestää tapahtumia, joiden tuotoilla rahoitetaan lapsille järjestettäviä tapahtumia tai tuetaan päiväkodin hankintoja. Teemme yhteistyötä vanhempaintoimikunnan kanssa esimerkiksi tarjoamalla mahdollisuuden tulla pitämään kirpputoria päiväkodin tapahtumien yhteydessä.

5 Työ lasten parissa

5.1 Oppimistoimintojen organisointi

Päiväkotimme toiminta suunnitellaan lasten ikä- ja kehitystason mukaisesti. Lapsilla on mahdollisuus osallistua ohjattuun toimintaan, joka pitää sisällään leikkiä, liikuntaa, taiteellista ilmaisua ja tutkimista. Lapsi oppii havainnoimalla, kokeilemalla sekä tekemällä vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Lapsella on luontainen halu oppia. Luomme tilanteita, joissa lapsella on mahdollisuus tutkia, pohtia sekä kokea oppimisen iloa. Tuemme lasten omatoimisuutta ja aktiivisuutta.

Hyödynnämme kasvattajien vahvuuksia oppimistoimintojen toteutuksessa. Musikaalisesti lahjakas voi ottaa päävastuun musiikkikasvatuksesta tai idearikas askartelija käden taitojen harjoittelusta. Kasvattajien aito innostus edesauttaa lasten mielenkiintoa kulloistakin toimintaa kohtaan.

Ryhmien toiminnan dokumentoinnissa käytämme välineinä lasten tuotoksia, haastatteluja sekä valokuvia. Osalla ryhmistämme dokumentoinnin tuottama materiaali talletetaan lasten kansioihin.

5.2 Kieli vuorovaikutuksen perustana

Lapset toimivat päivän aikana pienryhmässä. Pienryhmätoiminta mahdollistaa tiiviin vuorovaikutuksen aikuisen ja muiden lasten kanssa. Pienryhmää ohjaavalla aikuisella on aikaa kuunnella lasta ja keskustella lapselle tärkeistä asioista.

Aikuisen rooli lapsen kielellisessä ympäristössä on merkittävä. Puhumme selkeää ja oikeaoppista kieltä. Lapsi hyötyy siitä, että kohdistamme puheen suoraan hänelle. Mitä pienempi lapsi, sitä enemmän kielen oppimista tapahtuu arjen tilanteissa. Sanoitamme lapsen näkemiä ja kokemia asioita. Ohjaamme lasta keskustelemaan kaikissa tilanteissa. Huomioimme sanattoman vuorovaikutuksen ja leppoisan ilmapiirin merkityksen. Olemme avoimia lapsen sanattomalle viestinnälle ja tarpeille.

Päiväkotimme ryhmissä on käytössä paljon erilaista materiaalia kielen oppimisen tueksi. Kirjojen lukeminen kuuluu jokaiseen päivään. Erilaiset laulut ja lorut rikastuttavat päivän odotustilanteita. Huomioimme lasten ikätason kielen oppimistilanteissa. Tarvittaessa käytämme erilaisia tapoja ja välineitä kommunikaation tukena.

5.3 Lasten oma yhteisö ja kulttuuri

Kaikenlaiset vuorovaikutustilanteet oman vertaisryhmän kanssa ovat lapselle ensiarvoisen tärkeitä. Mitä pienempi lapsi on, sitä pienempi häntä jatkuvasti ympäröivän vertaisryhmän tulee olla. Aikuisen valvonnassa on turvallista harjoitella erilaisia pulmatilanteita, mitä kaveriporukassa pääsee syntymään. Vertaisryhmässä lapsi harjoittelee oman toimintansa säätelyä. Iän myötä ryhmä mahdollistaa sen, että lapsi saa kokemuksia omaehtoisesta leikistä. Lapset ruokkivat vastavuoroisesti toistensa mielikuvitusta ja antavat toisilleen mallia uusista toimintatavoista.

Omalla toiminnallamme näytämme esimerkkiä toisia arvostavasta käyttäytymisestä. Päiväkodissamme on tehty suunnitelma kiusaamisen ehkäisyyn ja mahdollisten kiusaamistilanteiden ratkaisemiseen.

5.4 Päivän kulku ja omatoimisuus

Rutiinit jäsentävät lapsen päivää. Päiväkotimme ryhmissä noudatetaan suunniteltua päiväjärjestystä. Rytmittämme päivän toimintaa lasten vireystilan ja ikätason mukaisesti. Huolehdimme, että lapsi syö riittävästi ja saa lepoa tarpeensa mukaan. Arkitoimintatilanteet hoidamme kiireettömästi ja siten, että näissä tilanteissa on vain muutama lapsi kerrallaan. Lapsi saa osallistua ikätasonsa mukaiseen ohjattuun pienryhmätoimintaan. Lapsella on tarpeeksi aikaa leikkiin sisällä ja ulkona.

Päivittäin toistuvat selkeät ja ennakoivat toimintatavat luovat turvallisuutta ja mahdollistavat lapsen päivän mahdollisimman mutkattoman kulun. Käytämme kuvia päivän tapahtumista. Lapsi jäsentää päivän kulkua kuvien avulla.

PEIKKOMETSÄN VIIKKO 43					
	MAANANTAI	TIISTAI 52	KESKIVIIKKO	TORSTAI	PERJANTAI
SIILIT 	JUMPPA 	PIHAT 	LÄHIRETKI Esteuistoon 	ASKARTELU	LEIKKI
HIIRET 	ASKARTELU	ATALKOOT 	JUMPPA 	LÄHIRETKI Kirjastoon 	LEIKKI
ORAVAT 	LEIKKI 	ATALKOOT 	ASKARTELU	JUMPPA 	LÄHIRETKI Kirjastoon

Lasten kanssa toimitaan mahdollisimman paljon pienryhmissä. Erilaisia lasta kuormittavia odotustilanteita tulisi olla mahdollisimman vähän. Toiminnan suunnittelussa tulee huomioida, että pienen lapsen keskittyminen on lyhytkestoista. Lapselle tulee tarjota toimintaa, mihin hän kehitystasonsa mukaisesti pystyy sitoutumaan.

Kaikissa päivän eri tilanteissa on kerrallaan vain muutama lapsi. Toiminta pienryhmissä mahdollistaa leppoisaa ja vuorovaikutteisen ympäristön lapselle ja aikuiselle. Lapsista muodostetaan kiinteät pienryhmät, joita ohjaava aikuinen vaihtuu. Myös ulkoilutilanteet porrastetaan niin, että kaikki lapset eivät ulkoile samaan aikaan.

5.5 Lasten leikki

Mitä haluat leikkiä päiväkodissa?

Kultaa ja äitiä sisällä ja ulkona. (tyttö 4v)

Tykkään kattoa prinsessa-lehtiä, leikkii barbeilla ja piirtää. (tyttö 5v)

Haluun leikkiä legoilla.
(poika 5v)
Haluun juosta.
(poika 3v)

Leikki on varhaiskasvatuksen keskeisin lasten kehitystä ja oppimista tukeva toimintamuoto. Leikissä lapsen minäkuva, itsetunto ja taidot kehittyvät. Vastaamme lasten leikkialoitteisiin ja annamme aineksia leikin kehittämiseen. Mitä pienemmästä lapsesta on kyse, sitä enemmän hän tarvitsee aikuista tai isompaa lasta leikkiin mukaan. Havainnoimalla lasten leikkiä saamme arvokasta tietoa lapsen kiinnostuksen kohteista, persoonasta, taidoista sekä kaverisuhteista. Huolehdimme siitä, että lapsella on mahdollisuus leikkiä erilaisia leikkejä sukupuolestaan riippumatta. Jokaisella lapsella on oikeus ilmaista itseään ja osallistua kaikkeen toimintaan.

Leikimme lasten kanssa pieniä ohjattuja leikkejä päivän siirtymä- ja odottelutilanteissa. Leikin kautta voidaan harjoitella erilaisia käsitteitä kuten värejä ja lukumääriä sekä keskittymistä ja oman vuoron odottamista.

"Pieni nalle on eksynyt." Yksi lapsista on etsijä ja menee oven ulkopuolelle. Sillä välin muut piilottavat nallen huoneeseen. Etsijä kutsutaan paikalle ja lauletaan: "Älä itke nallekarhu, Ville etsii sinua." Lauletaan kovaa, kun etsijä lähestyy nallea. Laulu hiljenee, kun etsijä menee kauemmas nallesta. "Älä itke nallekarhu, Ville löysi sinut!"

Päiväkodissämme lapsi saa leikkiä joka päivä. Suunnittelemme toimintaa niin, että lapsilla on riittävästi leikkiaikaa päivittäin. Pienryhmillä ja joustavilla aikatauluilla saamme lapsille leikkirauhan. Järjestelemme leikkiympäristöä lasten tarpeiden mukaan. Huomioimme, että välineet ovat saatavilla ja ikätasoa vastaavia. Vaihtelemme esillä olevia leluja. Leikkiympäristömme on turvallinen, virikkeellinen, viihtyisä, esteettinen, selkeä. Kuvatauluilla voimme ohjata leikkipaikan valintaa ja auttaa leikkiin sitoutumisessa. Huolehdimme siitä, että samaa leikkiä on mahdollisuus jatkaa toisena ajankohtana. Kaikkia leluja ei tarvitse siivota pois.

Leikissä lapsen sisäinen ja ulkoinen maailma kohtaavat!

Tämän materiaalin lähde on tuntematon. Kuvan idea on saatu tukholmalaisesta päiväkodista.

5.6 Lasten liikunta

Velvollisuutemme on huolehtia siitä, että lapset liikkuvat tarpeeksi päiväkotipäivän aikana. Varhaiskasvatuksen suosituksena on, että lapsi liikkuu reippaasti kaksi tuntia päivittäin. Yhteistyössä vanhempien kanssa keskustellaan tämän suosituksen toteutumisesta.

Lapsi harjoittelee liikunnan perustaitoja parhaiten pihaleikeissä. Päivittäiselle ulkoilulle varataan reilusti aikaa. Huolehdimme siitä, että liikuntavälineitä on vapaasti lasten käytettävissä. Kannustamme lasta harjoittelemaan perusliikuntataitoja päivittäisissä tilanteissa. Ohjattua liikuntaa toteutamme viikoittain. Erilaiset aikuisten johtamat ulkoliikuntaleikit ovat tehokkaita lasten liikuttajia. Liikkumista rajoittavia sääntöjä on mahdollisimman vähän.

5.7 Ympäristökasvatus ja kestävä kehitys

Päiväkotimme piha on iso ja vehreä. Se tarjoaa lapsille monenlaisia mahdollisuuksia leikkiä ja liikkua. Heti aidan toisella puolella on metsäalue, jota hyödynnämme päivittäin ulkoilu-aikaan. Lapset saavat ulkoilla päivittäin säästä riippumatta. Juokseminen, äänet ja riehakkaat leikit mahtuvat paremmin ulos kuin sisätiloihin.

Lähiluontomme on upea, ympärillämme on erilaisia maastoja ja maisemia. Kaikki ryhmämme käyvät luontoretkellä viikoittain. Luonto on meille oivallinen ja tärkeä paikka leikkimiselle ja oppimiselle. Käytämme samoja metsäpaikkoja, joissa leikki voi jatkua. Luonnossa lapsille syntyy helposti leikki-ideoita, leikkivälineet ovat tasan-arvoisia ja kaikkien saatavilla. Lasten roolit voivat olla luonnossa aivan erilaiset kuin sisällä toimiessa. Yhteishenki vahvistuu esimerkiksi rakentaessa majaa yhdessä ja syödessä eväitä.

Metsässä lapsi saa itse tutkia ja oivaltaa. Yhdessä ihmettelemme luonnon elämää ja ilmiöitä, kuten vuoden-aikojen vaihtelua. Keräämme metsästä luonnon askartelumateriaaleja kuten kiviä, käpyjä, keppejä.

Käytössämme on hyviä materiaaleja ympäristökasvatuksen suunnittelua ja toteutusta varten:

- Kiuru ja koppakuoriainen eli ympäristökasvatuksen opas (Vantaan kaupunki)
- Keke eli kestävä kehityksen opas (Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy)
- Luontoleikit (Luonto-liitto)

- Karpalo – luonnonharrastusta lapsille (Luonto-liitto)
- Lennu liito-orava ja suuri mysteeri (Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy)
- Päiväkodin ympäristökasvatuskansio

5.6 Moninaisuus varhaiskasvatuksessa

5.6.1 Kasvun ja oppimisen tuki

Kaikille lapsille tarjotaan yhtenäistä ja laadukasta varhaiskasvatusta. Toisinaan on tilanteita, jolloin lapsi tarvitsee hyvinvointinsa tueksi tilapäisesti erityistä huomiota. Ajoittainen tarvittava tuki voi johtua esim. perhetilanteesta tai lapsen asemasta ryhmässä. Käytämme oppimisympäristön suunnittelun apuna yleisen tuen valikko-lomaketta. Sen avulla ryhmä muokkaa toimintaansa lapsiryhmän tai yksittäisen lapsen tarpeita vastaavaksi.

Jutta 5-v ei tunnista värejä. Tämän vuoksi hänen kanssaan pelataan pelejä ja luetaan kirjoja, joiden avulla värit tulisivat tutuiksi.

Päiväkodissämme on myös lapsia, jotka tarvitsevat tehostettua tukea erilaisissa asioissa, esimerkiksi tunteiden säätelyssä. Lapsen tehostetun tuen tarve huomioidaan ja henkilökunnan mitoitusta suunnitellaan niin, että lapsi saa tarvitsemansa tuen. Yhteistyössä vanhempien, päiväkodin kasvattajien, konsultoivan erityislastentarhanopettajan sekä muiden yhteistyötahojen kanssa suunnitellaan lasta tukevia toimintatapoja ja asetetaan tavoitteita, joita arvioidaan säännöllisesti.

Kalle 6-v on impulsiivinen ja suuttuessaan usein satuttaa kavereita ja rikkoo tavaroita. Tämän vuoksi ryhmään on saatu avustaja, joka ohjaa ja valvoo Kallea kaikissa päivittäisissä tilanteissa.

Erityistä tukea annetaan lapsille, joiden varhaiskasvatusta ei heidän kasvun, kehityksen ja oppimisen vaikeuksien vuoksi voida järjestää muuten. Päiväkodissamme on harvoin erityistä tukea tarvitsevia lapsia.

5.6.2 Monikulttuurisuuden kohtaaminen

Päiväkodissamme on lapsia monista eri kulttuuri- ja kielitaustoista. On valtava rikkaus saada elää näin moninaisessa ympäristössä. Lapset kasvavat luonnostaan suvaitsevaisuuteen. Päiväkotimme lapsilla on mahdollisuus elää sekä perheensä että suomalaisen kulttuurin keskellä. Huolehdimme, että perheen kieli ja kulttuuri tehdään näkyväksi päiväkodissa, erityisesti lapsen ryhmässä. On tärkeää, että lapsi saa tuntea ylpeyttä omasta kulttuuristaan. Järjestämme monikulttuurisuuteen liittyviä tapahtumia. Isoin tapahtuma on kulttuuri-näyttely, johon perheet tuovat esineistöä omista kulttuureistaan. Opettelemme muutamia sanoja lapsen äidinkielellä. Käymme kirjaston erikielillä satutunneilla.

Rohkaisemme vanhempia puhumaan lapselleen äidinkieltään, myös päiväkodin haku- ja tuontitilanteissa. Eri kielitaustaisten perheiden kanssa käytetään keskusteluissa asioimistulkkia. Koemme myönteisenä asiana päiväkodin monikulttuuriset työntekijät.

Muuta kuin suomea äidinkielenä puhuvan lapsen kielen kehitystä havainnoidaan ja lapsen kieliympäristöä suunnitellaan niin, että hän oppisi äidinkieltänsä lisäksi suomea. Lapsia ympäröivä kielimaailma on selkeää ja lapsen tasoista. Käytämme kommunikaation tukena apuvälineitä, esimerkiksi kuvia tai tukiviittomia.

Jokaisella eri kielitaustasta tulevalla lapsella on oikeus suomi toisena kielenä opetukseen. Päiväkotimme lapset saavat viikoittain suunniteltua ja erikseen heidän kanssaan toteutettavaa S2-opetusta. Opetuksen sisältöalueet ja menetelmät suunnittelemme lapsen ikätason mukaan. Sisältöalueet liittyvät lapsen jokapäiväiseen elämään kuten ruokailu, pukeutuminen, leikkiminen, sosiaaliset taidot. Menetelminä käytämme pelejä, leikkejä, tarinoita, lauluja, kuvia, tutustumiskäyntejä. Havainnoimme lapsen suomen kielen kehitystä S2-seurantalomakkeiden avulla.

5.6.3 Uskonto- ja katsomuskasvatus

Lapselle on luontaista eettisten kysymysten miettiminen. Olemme valmiita vastaamaan lapsen esittämiin kysymyksiin ja pohtimaan niitä yhdessä. Arjen tilanteissa nousee tärkeitä eettisiä asioita, joita käsittelemme lasten kanssa. Aiheita ovat esimerkiksi hyvä ja paha, oikea ja väärä, totuus ja valhe. Keinoina käytämme satuja, tarinoita, leikkejä, taiteellista ilmaisua, draamaa.

Keskustelemme vanhempien kanssa päiväkodin uskontokasvatuksen toteuttamisesta. Kuuntelemme vanhempien toiveita ja kunnioitamme erilaisia uskontoon ja kulttuuriin liittyviä näkemyksiä. Meillä on mahdollisuus osallistua seurakunnan järjestämiin kirkkohetkiin. Muihin uskontokuntiin kuuluville lapsille järjestämme katsomuskasvatukseen liittyvää toimintaa.

5.7 Varhaiskasvatuksen toimintamuodot

5.7.1 Esiopetuksen järjestäminen

Rajakylän päiväkodin esiopetussuunnitelma noudattaa Vantaan esiopetussuunnitelman linjoja ja päiväkotimme kaikkia lapsia koskevaa varhaiskasvatussuunnitelmaa. Esiopetuksessa arvostetaan ja vaalitaan lapsuutta, lapsi on ensisijaisesti lapsi. Esiopetus on suunnitelmallista opetusta ja kasvatusta, kuten muukin varhaiskasvatus.

Päiväkodissämme esiopetus järjestetään omassa ryhmässään. Esiopetusta annetaan viitenä päivänä viikossa neljä tuntia päivässä. Esiopetuksessa työskennellään pääasiassa pienryhmissä, kokemukset isossa ryhmässä työskentelystä lisääntyvät esiopetusvuoden loppua kohti. Esiopetuksessa käytetään joustavia pienryhmäjärjestelyjä eli pienryhmät eivät aina ole pysyviä. Joustavat pienryhmät ovat tärkeitä, ne antavat lapsille kokemuksia toimimisesta kaikkien esiopetusryhmään kuuluvien lasten kanssa.

Lapselle ei aseteta oppimiseen liittyviä tavoitteita. Hänelle tarjotaan mahdollisuuksia omaksua perustietoja, -taitoja ja – valmiuksia oppimisen eri alueilta. Lapsi harjoittelee ryhmässä toimimisen pelisääntöjä ja sitoutumista niihin. Lasten kanssa pohditaan eettisiä kysymyksiä ja hyvien tapojen merkitystä. Korostamme sosiaalisten taitojen opettelua eli muiden huomiointia ja yhdessä toimimista. Tavoitteemme on, että lapsen myönteinen minäkuva vahvistuu leikin, retkien ja erilaisten positiivisten oppimistapahtumien avulla.

Esiopetusryhmän toiminnassa painottuu vahvasti ympäristökasvatus. Esiopetustuokioita pidetään viikoittain metsässä. Luontokokemuksia työtetään myös sisällä tapahtuvassa ohjatussa toiminnassa. Esikoululaiset tekevät säännöllisiä vierailuja Vantaan luontokoululle Sotunkiin. Luontokoulussa opitaan luonnosta luonnossa tarinoiden, leikkien, arvoitusten avulla. Tavoitteena on kokemusten ja elämysten tarjoaminen luonnossa. Esikoulun opettajat saavat vinkkejä mitä kaikkea luonnossa voi tehdä lasten kanssa.

Ryhmän toiminnassa painottuu myös kulttuurikasvatus. Lapsille tarjotaan erilaisia taidekokemuksia (teatterit, museot, ooppera, konsertit). Lapsia rohkaistaan monipuoliseen itsensä ilmaisuun. Tietotekniikkaa hyödynnetään esikoululaisten kanssa toimiessa. Eskarit tuottavat oman sadun tietokoneen avulla toimien pareittain. Lisäksi pelataan esimerkiksi ekapelejä, jotka tukevat lapsen kielellisen tietoisuuden kehittymistä.

5.7.2 6-vuotiaiden lasten valmistavan opetuksen järjestäminen

Valmistavaa opetusta järjestetään 6-vuotiaille maahanmuuttajataustaisille lapsille, joiden suomenkielen taito tai muut oppimisedellytykset eivät ole riittäviä esiopetusryhmässä toimimiseen.

Valmistavaa opetusta annetaan viisi tuntia päivässä. Näistä neljä tuntia on muun esiopetusryhmän kanssa samoissa toiminnoissa oppimista. Näin tuetaan lapsen kotoutumista, kaverisuhteiden muodostumista ja esiopetuksen sisältöalueiden omaksumista. Viides tunti on valmistavan opetuksen opettajan ohjauksessa työskentelyä.

Valmistavassa opetuksessa pääpaino on suomenkielen oppimisessa. Jokaiselle lapselle tehdään valmistavan opetuksen oppimissuunnitelma. Lisäksi laaditaan kaksi kertaa vuodessa kaksikielisyyden suunnitelma, joka arvioidaan molempien lukukausien lopulla. Sen toteutumista seurataan suomenkielentaidon seurantalomakkeen avulla.

Lapsen oppimista tuetaan monipuolisilla opetusmenetelmillä, jotta lapsi saa käyttää kaikkia aistejaan. Menetelmät ovat samoja kuin S2-opetuksessa.

6 Työyhteisön rakenteet ja toiminnan arviointi

Päiväkotimme henkilökunta työskentelee moniammatillisissa tiimeissä. Tiimien jäsenet ovat lastentarhanopettajia ja lastenhoitajia. Lisäksi ryhmissä voi toimia ryhmäkohtainen avustaja tai yksittäisen lapsen henkilökohtainen avustaja.

Ryhmän lastentarhanopettajalla on päävastuu ryhmänsä pedagogisesta toiminnasta. Yhdessä tiimin kanssa sovitaan toimintatavoista, jotka vastaavat kulloisenkin lapsiryhmän tarpeisiin. Lapsille olemme tasa-arvoisia aikuisia. Jokainen kasvattaja työskentelee pienryhmänsä kanssa. Kukin ryhmä laatii oman toimintasuunnitelmansa. Kasvattajan omia vahvuusalueita hyödynnetään toiminnan toteutuksessa.

Viikoittain toteutuissa talon palaverissa käsitellään päiväkodin yhteisiä asioita. Keskustelut hyvinvointityöstä, painopistetyöskentelystä sekä kasvatustyöhön liittyvistä asioista on sisällytetty talon palaveriin. Jokaisella tiimillä on viikoittain varattu aika toiminnan suunnitteluun ja arviointiin tiimipalaverissa. Syksyisin ja keväisin pidetään koko päiväkodin henkilökunnan suunnittelu- ja arviointipäiviä. Näissä tilaisuuksissa henkilökunta keskustelee ja sopii muun muassa yhteisistä toimintatavoista ja jakaa tietoa muille tiimeille hyviksi kokemistaan menetelmistä.

7 Kumppanuudet, yhteistyöverkostot ja julkisuustyö

7.1 Yhteistyötahot ja kumppanuudet

Tärkeimpiä yhteistyökumppaneitamme ovat konsultoiva erityislastentarhanopettaja, puhe- ja toimintaterapeutit, psykologit, neuvolan terveydenhoitaja, lastensuojelun työntekijä, perheneuvolan työntekijä sekä lähipäiväkodit.

Konsultoiva erityislastentarhanopettaja eli kelto vierailee kaikissa päiväkotimme ryhmissä puolivuositain tai tarvittaessa useammin. Hän antaa konsultointia ryhmän pedagogisen toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa sekä oppimisympäristön järjestelyissä. Kelto osallistuu lapsen yleisen tai tehostetun tuen tarpeen arviointiin ja osallistuu neuvotteluihin vanhempien ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Hän järjestää henkilökunnalle koulutusta ajankohtaisista aiheista.

Puheterapeutille voimme ohjata lapsia, joiden kielen kehitys tarvitsee tukea. Me saamme puheterapeutilta ohjeita, joilla voimme edistää lapsen kielellistä kehittymistä. Toimintaterapeutille voimme ohjata lapsia, joiden motorinen kehitys tarvitsee tukea. Me saamme toimintaterapeutilta ohjeita, joilla voimme edistää lapsen liikunnallisia valmiuksia. Teemme yhteistyötä myös muiden lasta hoitavien tahojen kanssa.

Neuvolan kanssa teemme yhteistyötä varsinkin 4-vuotistarkastuksen yhteydessä, mutta muutoinkin tarpeen vaatiessa. Voimme olla yhteydessä neuvolaan vanhempien luvalla, jos tarvitsemme konsultointia lapsen tasapainoisen kehittymisen turvaamiseksi. Neuvolan terveydenhoitaja kuuluu esikoulun oppilashuoltotyöryhmään.

Lastensuojelun työntekijä osallistuu perheen kanssa käytävään aloituskeskusteluun, kun lapsi sijoitetaan päiväkotiimme lastensuojelun avohuollon tukitoimena. Pohdimme yhdessä miten lasta ja perhettä parhaiten tuemme. Pidämme yhteisiä keskusteluja puolivuositain. Otamme yhteyttä lastensuojeluun, mikäli arvioimme sen tarpeelliseksi lapsen hyvinvoinnin kannalta. Voimme saada konsultointia lastensuojelun työntekijältä, mikäli lapsen hyvinvointi tai perheen tilanne askarruttaa meitä.

7.2 Hyvinvointityö ja oppilashuolto

Hyvinvointityö on kokonaisvaltaista työskentelyä lapsen hyvinvoinnin edistämiseksi. Työssä huomioidaan yksilön ja yhteisön hyvinvointi. Keskeisiä tekijöitä ovat kasvattajan vuorovaikutus suhteessa lapseen, kasvun, kehityksen ja oppimisen tukeminen, oppimisympäristö, lapsen kuuleminen ja osallisuuden tukeminen sekä vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö lapsen parhaaksi. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on hyvinvoiva lapsi, johon kaikki toimintamme tähtää. Varhaiskasvatussuunnitelmamme sisältää keskeisten tekijöiden tarkemmat kuvaukset.

Esiopetuksen oppilashuolto on osa hyvinvointityötä. Oppilashuolto sisältää sekä yksilöllisen että yhteisöllisen tuen. Kasvattajat havainnoivat ja arvioivat jatkuvasti koko esiopetusryhmän hyvinvointia. Käytössämme on esiopetusikäisen lapsen havainnointilomake, johon kerätty havainnointitieto auttaa koko ryhmän tilanteen arvioinnissa. Tätä havainnointitietoa hyödynnämme ryhmän toiminnan ja oppimisympäristön suunnittelussa. Vastuullamme on huolehtia, että jokaisen esikoululaisen yksilölliset kasvuun ja oppimiseen liittyvät tarpeet tulevat huomioituksi. Oppilashuoltotyöryhmään kuuluvat päiväkodin johtaja, esikoulun opettaja, konsultoiva erityislastentarhanopettaja sekä neuvolan terveydenhoitaja. Vanhemman osallistuminen oppilashuoltotyöryhmän kokoukseen on myös erittäin toivottavaa, mikäli työryhmä aikoo käsitellä yksittäisen lapsen asiaa.

7.3 Varhaiskasvatuksen viestintä

Päiväkotiimme voi tulla tutustumaan milloin tahansa. Esittelemme toimintaamme uusille asiakasperheille ja muille kiinnostuneille mielellämme. Työmme on arvokasta, laadukasta ja erittäin merkityksellistä niin lapsen, perheen kuin yhteiskunnankin kannalta. Tuemme jokaisen lapsen hyvinvointia ja tasapainoista kehitystä yhdessä vanhempien ja yhteistyötahojen kanssa.

Työmme on suunnitelmallista ja arvioimme sitä jatkuvasti. Päiväkotimme työntekijät ovat varhaiskasvatuksen ammattilaisia, jotka pitävät yllä omaa ammattitaitoaan kouluttautumalla, tutustumalla alan kirjallisuuteen ja viimeisimpään tutkimustietoon. Tietoa jaetaan työyhteisössä. Varhaiskasvatus on jatkuvasti muokkautuvaa lapsen hyvinvointiin tähtäävää työtä.

Päiväkotimme nettisivut löytyvät osoitteesta [www.vantaa.fi/Opetus_ja_kasvatus/Päiväkodit/Hakunila/](http://www.vantaa.fi/Opetus_ja_kasvatus/Paivakodit/Hakunila/) Rajakylän toimintayksikkö.

Vantaa

Sivistystoimi, varhaiskasvatus
Rajakylän varhaiskasvatuksen toimintayksikkö
Rajakylän päiväkoti
Säilätie 31, 01280 Vantaa
(09) 839 29374